

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 3 februari 1928 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om ändring av bestämmelserna rörande laggillt stängsel.

Andra lagutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nämligen nr 2 i första kammaren av herr *Karl Andersson* och nr 25 i andra kammaren av herr *Jonsson* i Risinge.

I motionerna, som äro lika lydande, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning rörande sådan ändring av bestämmelserna om laggillt stängsel, att dessa lämpas efter vår tids tekniska och ekonomiska förhållanden, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Beträffande vad av motionärerna anförts till stöd för ifrågavarande hemställan får utskottet hänvisa till motionernas innehåll.

Kungl. förordningen den 21 december 1857 (nr 59) om ägors fredande emot skada av annans hemdjur samt om stängselskyldighet innehåller i § 18, att om de sätt, varpå hägnad må upprättas, så ock om hägnaders höjd och övriga beskaffenhet skall gälla vad därom särskilt är stadgat. Dessa särskilda stadganden inrymmas i 5 kap. 3 § byggningsbalken samt kungl. förordningen den 31 januari 1815 huru laggilld stängsel bör vara beskaffad.

Gällande bestämmelser i ämnet.

Alltsedan stängselförordningens tillkomst hava förslag till mer eller mindre genomgripande förändringar av densamma tid efter annan framkommit, varvid även frågan om stängsels beskaffenhet upptagits. Utskottet vill erinra om följande på de senare åren framkomna förslagen i ämnet.

Tidigare ändringsförslag.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 november 1913 hemställde hushållnings-sällskapens ombud, att Kungl. Maj:t täcktes taga under övervägande, huruvida icke nu gällande bestämmelser rörande laggillda hägnaders beskaffenhet borde omarbetas i sådant syfte, att billigare och mera virkesbesparande hägnader måtte kunna komma till allmänare användning.

Över skrivelsen infordrade Kungl. Maj:t gemensamt utlåtande från domänstyrelsen och lantbruksstyrelsen. Dessa myndigheter anförde i utlåtande den

29 december 1914, att de förordade bifall till framställningen. I utlåtandet framhöllo styrelserna särskilt önskvärdheten av det på många ställen i vårt land med fördel praktiserade stängselsätt, som bestode i att anbringa ett tillräckligt antal rader av ståltråd över varandra, fästade på trästolpar och med en ribba eller slana såsom avslutning uppåt, måtte beredas helgd genom tillägg till hittillsvarande stadganden på området.

I anledning av väckt motion avlät 1914 års senare riksdag jämlikt av jordbruksutskottet i utlåtande nr 44 enhälligt gjord hemställan och enligt av båda kamrarna utan meningsskiljaktighet fattade beslut en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i syfte att vinna ändring av ej mindre stängselförordningen än även förordningen den 31 januari 1815 samt de övriga bestämmelser, vilka därmed kunde stå i sammanhang, ävensom om framläggande för riksdagen av de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Beträffande de i förordningen den 31 januari 1815 och byggningabalken 5 kap. 3 § innefattade bestämmelser angående laggillt stängsels beskaffenhet framhölls i skrivelsen, att dessa vore i hög grad föråldrade. Framför allt torde de numera icke kunna anses i tillbörlig mån motsvara skilda orters olika hägnadsbehov, virkestillgång etc., ej heller de möjligheter, nutidens tekniska resurser erbjöde. Då ifrågavarande bestämmelser icke alltid medgäve den, med bibehållen fordran på nödig effektivitet i varje särskilt fall, mest ekonomiska och praktiska stängseltypen, kunde hägnadsskyldigheten alltför ofta bliva onödigt betungande. Det syntes därför vara ett önskemål av synnerlig vikt, att berörda bestämmelser gjordes rymligare, så att de lämnade möjlighet att, där förhållandena det påkallade, begagna billigare, enklare och mera virkesbesparande stängselsätt än de för närvarande lagligen påbjudna.

I de yttranden över riksdagens ifrågavarande skrivelse, vilka Kungl. Maj:t infordrade från ett flertal myndigheter, vann riksdagens begäran om ändring av gällande föreskrifter angående laggillt stängsels beskaffenhet enhälligt understöd. Från åtskilliga håll förordades sådan avfattning av de nya bestämmelserna härom, att stängsel måtte anses fredgillt, så snart det utestängde större hemdjur.

Vid 1925 års riksdag förekom ånyo fråga om revision av bestämmelserna angående stängsels beskaffenhet. Med anledning av motion angående skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om ändring av stängselförordningen i visst hänseende upptogs av andra lagutskottet i dess över motionen avgivna utlåtande, nr 8, frågan i hela dess vidd. På utskottets hemställan avlät riksdagen den 18 mars 1925 en skrivelse till Kungl. Maj:t, däri riksdagen anhöll, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa av riksdagen redan tidigare påkallad utredning i syfte att vinna ändring av ej mindre gällande stängselförordning än även förordningen den 31 januari 1815 huru laggilld stängsel bör vara beskaffad samt de övriga bestämmelser, vilka kunna därmed stå i sammanhang, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Med anledning av denna skrivelse anbefalldes Kungl. Maj:t genom beslut

den 24 april 1925 dels domänstyrelsen, dels lantbruksstyrelsen, efter hörande av hushållningssällskapens förvaltningsutskott, och dels länsstyrelserna i länen, efter hörande av vederbörande skogsvårdsstyrelser, att inkomma med utlåtande om dels behovet av åtgärder i det av riksdagen angivna syftet dels ock de bestämmelser, som i förevarande hänseende kunde anses påkallade.

Samtliga sålunda infordrade yttranden hava avgivits under år 1925. Domänstyrelsen har vid sitt utlåtande i ärendet fogat yttranden från överjägmästare och domänintendenter, varjämte länsstyrelserna i Södermanlands och Jönköpings län överlämnat yttranden från överjägmästarna i länen. Härförutom har Sveriges skogsägareförbund yttrat sig i ärendet.

Allenast en myndighet, hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Kalmar läns södra del, har härvid uttalat sig för bibehållandet av nuvarande bestämmelser i ämnet. Enligt förvaltningsutskottets mening torde dessa bestämmelser i allmänhet vara tillfyllest, enär deras ordalydelse medgäve anpassning såväl efter olika orters egenartade förhållanden och tillgång på stängselmaterial m. m. som ock till den utveckling, vilken i tekniskt hänseende kunde komma i fråga beträffande olika stängseltyper.

Samtliga övriga myndigheter, som yttrat sig i denna fråga, hava ansett mer eller mindre genomgripande ändringar av nuvarande stadganden om laggillt stängsel vara av behovet påkallade. Det har från dessa myndigheters sida framhållits, att berörda stadganden vore i hög grad föråldrade och opraktiska. De däri föreskrivna stängseltyper vore i allmänhet dyrbara samt, vad anginge stängslen av trä, ovaraktiga och virkesförödande. En särskild olägenhet vore, att sagda bestämmelser ej tillåte användandet av de numera å många orter förekommande enkla och billiga men effektiva järnträdsstängslen.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår har riksdagen senast år 1925 hos Kungl. Maj:t begärt revision av de föråldrade bestämmelserna angående laggillt stängsel. Enligt vad utskottet inhämtat, har Kungl. Maj:t den 2 augusti 1927 tillkallat sakkunnig person att från och med den 20 augusti 1927 tillsvidare biträda inom justitiedepartementet vid lagstiftning angående stängselskyldigheten. Anledning finnes att antaga, att proposition i ämnet kan föreläggas nästkommande års riksdag. Vid sådant förhållande synes ytterligare framställning från riksdagens sida icke nu vara erforderlig. Utskottet får fördenskull hemställa,

Utskottet.

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 3 februari 1928.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Westman*, *Nothin*, greve *Spens* och *Frändén**, fröken *Hesselgren* samt herrar *Sundberg** och *Berglund*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar*, *Öberg*, *Magnusson* i Skövde*, *Ödström*, *Holmström* i Stockholm, *Johansson* i Sollefteå, *Gardell* i Gans* och *Hedvall**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.